

АНАЛІЗ КОН'ЮНКТУРИ РИНКУ ПЕРЕСТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ВОЛАТИЛЬНОСТІ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

БОЖЕНКО А. С.

УДК 368.029

Боженко А. С. Аналіз кон'юнктури ринку перестрахування в умовах волатильності світової економіки

У статті проведено аналіз сучасного стану та перспектив подальшого розвитку кон'юнктури ринку перестрахування шляхом визначення передумов становлення та систематизації основних етапів формування кон'юнктури даного ринку. Досліджено основні параметри формування розглянутої економічної категорії: об'єму глобального ринку перестрахування; факторів взаємодії попиту та пропозиції; взаємозв'язків учасників даного ринку в умовах волатильності світової економіки. Результати дослідження, викладені в даній статті, дають можливість стверджувати, що аналіз та процес формування кон'юнктури на ринку перестрахування є складною та багатовимірною темою для проведення досліджень та подальшого її вивчення. Використовуючи отримані дані, можна прогнозувати майбутню поведінку учасників ринку під час виникнення несприятливих подій, а також знаходити найбільш оптимальні шляхи їх вирішення.

Ключові слова: світові тенденції перестрахування, попит на перестрахові послуги, пропозиція страхових послуг, кон'юнктура ринку перестрахування.

Рис.: 7. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 15.

Боженко Андрій Сергійович – аспірант, кафедра економічної кібернетики, Українська академія банківської справи Національного банку України (вул. Петропавлівська, 57, Суми, 40030, Україна)

E-mail: a.s.bozhenko@gmail.com

УДК 368.029

Боженко А. С. Анализ конъюнктуры рынка перестрахования в условиях волатильности мировой экономики

В статье проведен анализ современного состояния и перспектив дальнейшего развития рынка перестрахования путем определения предпосылок становления и систематизации основных этапов формирования конъюнктуры данного рынка. Исследованы основные параметры формирования рассматриваемой экономической категории: объема глобального рынка перестрахования, факторов взаимодействия спроса и предложения; взаимосвязей участников данного рынка в условиях волатильности мировой экономики. Результаты исследования, изложенные в данной статье, дают возможность утверждать, что анализ и процесс формирования конъюнктуры на рынке перестрахования является сложной и многогранной темой для проведения исследований и дальнейшего ее изучения. Используя полученные данные, можно прогнозировать будущее поведение участников рынка при возникновении неблагоприятных событий, а также находить наиболее оптимальные пути их решения.

Ключевые слова: мировые тенденции перестрахования, спрос на перестраховые услуги, предложение страховых услуг, конъюнктура рынка перестрахования.

Рис.: 7. **Табл.:** 1. **Библ.:** 15.

Боженко Андрей Сергеевич – аспирант, кафедра экономической кибернетики, Украинская академия банковского дела Национального банка Украины (ул. Петропавловская, 57, Суми, 40030, Украина)

E-mail: a.s.bozhenko@gmail.com

UDC 368.029

Bozhenko A. S. Analysis of the Reinsurance Market Situation under Conditions of Volatility of the World Economy

The article conducts analysis of the modern state and prospects of further development of the reinsurance market through identification of prerequisites of establishment and systematisation of main stages of formation of this market situation. It studies main parameters of formation of the studies economic category: volume of the global market of reinsurance, factors of interaction of demand and supply; interconnection of participants of this market under conditions of volatility of the world economy. Results of the study, stated in this article, give a possibility to affirm that analysis and process of formation of the reinsurance market situation is a complex and multi-sided topic for conducting further studies. Using the obtained data, one can forecast future behaviour of the market participants when unfavourable situations occur and find the most optimal ways of their solution.

Key words: world tendencies of reinsurance, demand on reinsurance services, supply of insurance services, reinsurance market situation.

Pic.: 7. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 15.

Bozhenko Andriy S. – Postgraduate Student, Department of Economic Cybernetics, Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine (vul. Petropavlivska, 57, Sumy, 40030, Ukraine)

E-mail: a.s.bozhenko@gmail.com

Розвиток сфери матеріального виробництва, залучення до неї матеріальних цінностей у все більших обсягах, поява грошового обігу та ринку цінних паперів, монополій та акціонерних форм підприємництва, зростання обсягів індустріального виробництва та збільшення кількісних параметрів об'єктів страхування поступово призвело до збільшення об'ємів ризиків, які приймалися на страхування. Зважаючи на це, з часом ємності окремих страхових компаній стало недостатньо для покриття всіх потенційних збитків, через що страховики постали перед необхідністю розподілу та перерозподілу відповідальності між собою, тобто передачі частки прийнятого на себе ризику іншим суб'єктам страхового ринку. Саме так почала формуватися кон'юнктура на попит і пропозицію з вторинного розміщення відповідальності за прийнятими на

утримання ризиками та зародилося традиційне перестрахування. Усе це заклало фундамент для нового напрямку у науці – теорії перестрахування [1, 2].

Попит на перестрахування підвищувався паралельно з розвитком промисловості в країнах Європи. Страховики, що мали значні фінансові ресурси, самі покривали попит у страхуванні. Найбільшим попитом користувалися страховики, які мали свої відділення за кордоном. Але з економічним розвитком стало зрозуміло, що обсягів активів страхових компаній недостатньо для покриття виникаючих ризиків без значної шкоди для власного фінансового становища. Факультативне перестрахування, яке використовувалося в той час, виявило свої недоліки і було замінено договірним перестрахуванням нового типу. У Кельні у 1846 р. було створено незалежне об'єднання, що займалося

виключно перестрахованням – «Кельнське перестрахове співтовариство». Це спеціалізоване товариство стало першим, яке почало задовольняти попит на ринку перестраховання. Завдяки спеціалізації у перестрахованні нове товариство мало більше можливостей для задоволення індивідуальних потреб страховика [2, 3, 6].

З плином часу почали створюватись незалежні товариства, що спеціалізувалися на перестрахованні, так звані «професійні перестраховики». Саме тоді були створені Мюнхенське та Швейцарське перестрахове товариство.

До 1914 р. німецькі перестрахові компанії зайняли лідируючі позиції на глобальному ринку, що було обумовлено постійним внутрішнім розвитком і вдосконаленням перестрахової справи. Протягом війни перестрахові компанії понесли значні збитки, і лише через 15 – 20 років вони знову були здатні задовольнити попит, який був присутній на ринку [4, 12].

Після 1945 р. ринок перестраховання значно змінився. У країнах, в яких панував соціалістичний лад, було створено державні страхові організації, що призвело до відмови від перестрахових компаній. Також держані перестрахові монополії було створено в деяких країнах, а в таких, як Перу, Бразилія, Уругвай, Іран вони присутні й сьогодні. Діючи як перестраховики, багато страхових компаній змогли завоювати значну частину ринку [9, 13].

Сьогодні можна виділити ряд факторів що впливають на пропозицію перестрахових послуг [13, 15].

Перший – це великі обсяги капіталу перестрахових компаній. За результатами аналізу ринку (рис. 1) можна відзначити, що перестраховий сектор має велику капіталізацію і має тенденцію до щорічного нарощення свого потенціалу, незважаючи на незначне просідання у 16,8%, яке відбулося 2008 р. [12, 14].

Другий – мала ймовірність виникнення глобальних катастроф. Але, водночас, слід відзначити, що починаючи з 90-х років ХХ століття, спостерігається значне збільшення світових обсягів економічних збитків, які відбулися під впливом техногенних та антропогенних чинників. Як зазначено на рис. 2, загальний обсяг збитків у 90-х роках сягнув 778,3 млрд дол. США (у цінах 2008 р.), що перевищило всі показники, які були у попередніх періодах. І хоча у наступному періоді розміри збитків дещо скоротилися, усе одно їх обсяг знаходиться на досить значному рівні [13, 14].

Незважаючи на такі дані, можна відзначити, що обсяг економічних збитків за період не має значного перевищення у порівнянні з активами перестрахових компаній [11].

Паралельно зі зростанням обсягів і масштабів світових катастрофічних збитків відбувається поступове нарощення обсягів їх страхового покриття, що, у свою чергу, потребує залучення перестрахових послуг (рис. 3). Так, за

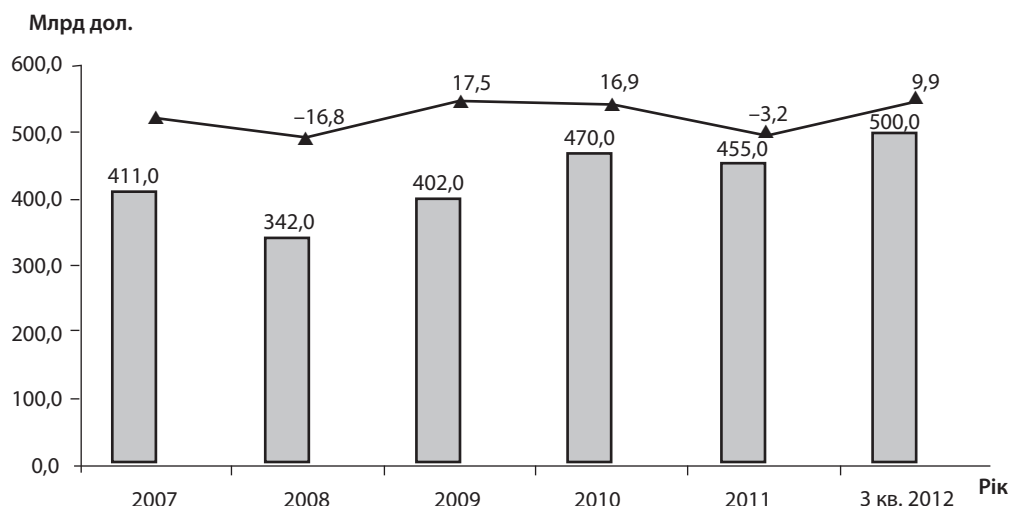

Рис. 1. Розмір активів перестрахових компаній та темпи його зміни, з 2007 по 3 кв. 2012 рр. [13, 14]

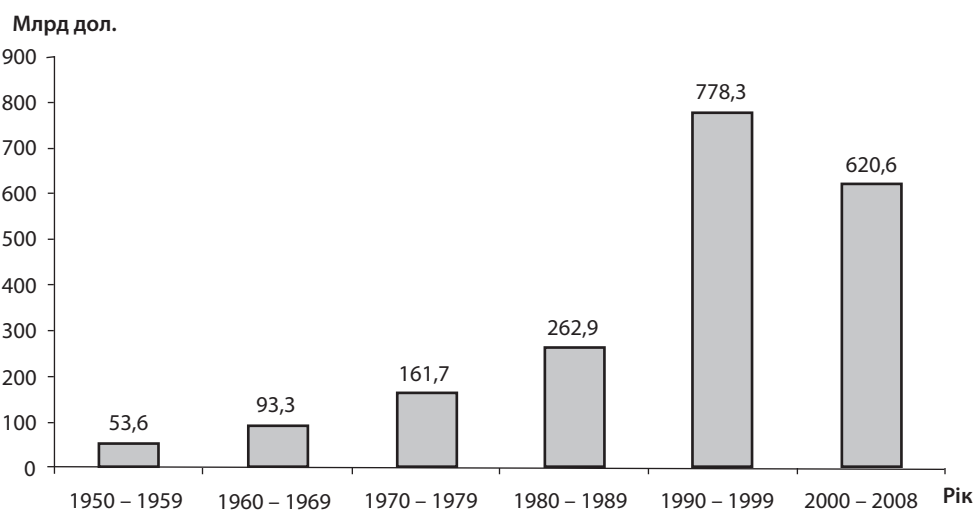

Рис. 2. Економічні збитки від природних катастроф у світі, млрд дол. США [13, 14]

результатами досліджень «Swiss Re», загальна сума економічних збитків від катастроф у 2008 р. досягла відмітки у 218 млрд дол. США, що складає 35% усіх втрат, які були понесені у період з 2000 по 2008 рр., водночас, розмір відшкодувань сягнув позначки 52,4 млрд дол. США, тобто 20% від загального збитку (див. рис. 3). Але навіть ця цифра не перевищує половини отриманих перестрахових премій за даний період (рис. 5) [8,13,14].

Це дає нам змогу сказати, що світовий ринок пере-страхування не є насиченим, а тому обсяги пропозиції даних послуг з кожним роком будуть збільшуватись, особливо з урахування щорічної тенденції до збільшення економічних збитків, що тісно пов'язане зі страховими відшкодуваннями по них.

Третій – зростаючий інтерес інвесторів до облігацій катастроф. Провівши аналіз ринку облігацій катастроф у період з 2003 по 2011 рр., необхідно зазначити, що у 2007 р. ринок набув свого максимуму як за об'ємами емісії облігацій катастроф (приблизно 7 млрд дол.), так і за кумулятивним обсягом даних цінних паперів, що перебувають в обігу (приблизно 14 млрд дол.) (рис. 4). У 2008 р. обсяг нових емісій дещо скоротився, що пов'язано із загальним падінням фондових ринків під час фінансової кризи. Починаючи з 2009 р., значні обсяги емісії облігацій катастроф було поновлено (див. рис. 4) [9, 11, 14].

Отже, можна з достовірністю стверджувати – застосування фінансових інструментів у процесі управління страховими ризиками, а саме – використання облігацій

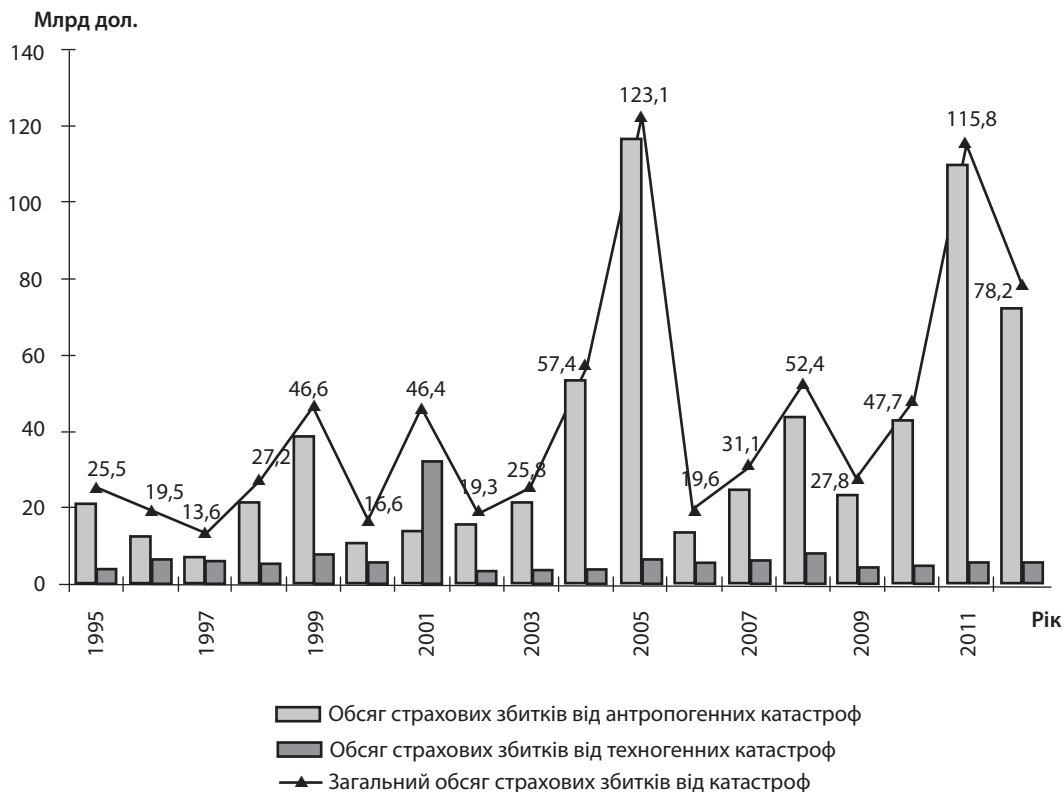

Рис. 3. Обсяг страхових збитків від антропогенних і техногенних катастроф у 1995 – 2012 рр. (у цінах 2012 р.) [13, 14, 15]

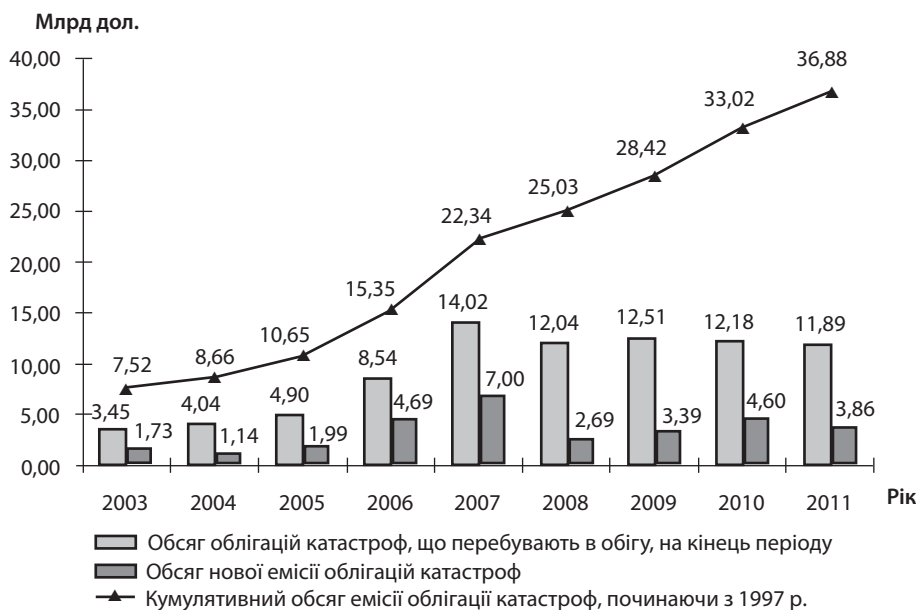

Рис. 4. Динаміка обсягу облігацій катастроф, що перебувають в обігу, та обсяг їх щорічної емісії протягом 2003 – 2011 рр. [13, 14]

катастроф, як альтернативи перестрахованню, досить активно стимулює перестрахові компанії до пропозиції своїх послуг [3, 9].

Попит на перестраховання формують страхові компанії, які диверсифікують свої ризики, завдяки чому вони уникають значних фінансових втрат, а також від самих перестраховальників у рамках ретроцесії.

Перестрахові компанії у процесі формування пропозиції на свої послуги повинні вирішити ряд проблем для уникнення ризиків, які виникають у процесі професійної діяльності. Їх вирішення прямо впливатиме на обсяги пропозицій перестрахових послуг. До ризиків, що притаманні перестраховим компаніям, які впливають на обсяг попиту і пропозиції, належать [2, 6,10]:

- ✦ ризик, пов'язаний із спеціалізацією перестраховика;
- ✦ ризик територіальної диверсифікації ризиків, прийнятних у перестрахованні;
- ✦ ризик невірної оцінки і тарифікації, що приймаються у перестрахованні;
- ✦ ретроцесійний ризик;
- ✦ ризик кредитоспроможності;
- ✦ інвестиційний ризик;
- ✦ валютний ризик;
- ✦ ризик часу;
- ✦ ризики зміни фаз ділового циклу на глобальному ринку перестраховання;
- ✦ ризик, що виникає через зв'язок між світовим ринком страхових послуг і глобальним ринком перестраховання;
- ✦ ризик зміни фаз ділового циклу світової економіки;
- ✦ ризик політичної нестабільності в державах з розвинутими ринками страхових і перестрахових послуг;
- ✦ ризик виникнення кризи світового фінансового ринку через неплатоспроможність великих банків або страхових компаній.

Стабільність ринку перестраховання впливає на рівень попиту та пропозиції на його послуги не тільки на національному, але й на глобальному ринку.

Обсяг загального попиту на ринку перестраховання можна визначити з обсягу премій, які було сплачено на перестраховання у світі (рис. 5).

Порівняно з попереднім роком у 2011 р. обсяг попиту на перестраховання, виходячи з даних обсягу сплачених премій, зріс на 10%, а у 2012 – на 6% порівняно з 2011 р.

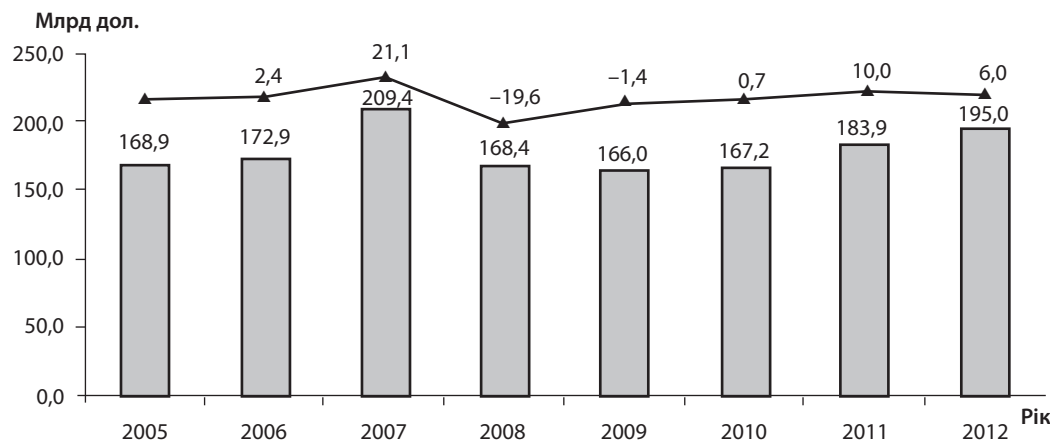

Рис. 5. Загальносвітовий обсяг премій, які було сплачено на перестраховання, а також темпи їх змін, у 2005 – 2012 рр. [11, 12, 13, 14]

Необхідно зазначити, що основними споживачами перестрахових послуг є ринки, на яких сильно розвинутий інститут страхування, а саме, ринки Європи, Північної Америки та Східної Азії. Саме дані регіони є передовими центрами, в яких зосереджені попит на перестраховання, у даних регіонах він навіть перевищує частку прямого страхування (рис. 6) [2].

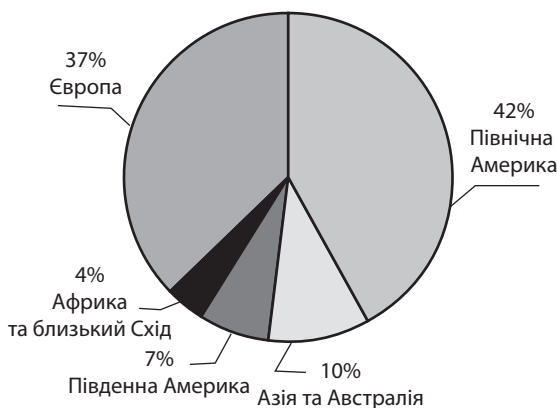

Рис. 6. Основні ринки споживання страхових послуг (дані на 2011 р.) [13, 14]

Наведені дані дають підставу стверджувати, що попит на перестрахові послуги має дуже високу концентрацію, адже 79% його зосереджено лише на двох географічних територіях, а саме – Північна Америка та Європа (див. рис. 6). Крім того, більше двох третин попиту на перестраховання зосереджено на ряді основних ринків прямого страхування: США, Німеччини, Великобританії, Франції, Швейцарії, Канади а також Японії. Необхідно також зазначити, що така велика концентрація попиту на перестрахові послуги пояснюється тим, що законодавство різних країн приведено або максимально наближене до міжнародних стандартів, а також страхові та перестрахові ринки є абсолютно відкритими та прозорими для міжнародного співробітництва [8].

Для остаточного формування картини щодо попиту на послуги з перестраховання необхідно привести структурний склад галузей страхування, в яких зосереджено основну частку попиту на перестраховання на ключових ринках реалізації договорів страхування (рис. 7).

Рис. 7. Структура складу попиту на перестраховання [11, 13, 14]

Таким чином, найбільшу частку як у прямому страхуванні, так і в перестрахованні, займає майнове.

Слід відзначити, що попит на перестраховання тісно пов'язаний зі структурою ринку прямого страхування. Саме тому, чим більш однорідним є ринок і чим вищий його ступінь конкуренції (наприклад, США), тим звернення до перестрахових компаній стають менш необхідними, і навпаки, при більшій автономізації ринку – більшу роль відіграє перестраховання.

Розвиток попиту на перестраховання протягом останніх років характеризується застоєм, що виливається у глобальному плані у зростання розмірів власного утримання і, відповідно, у зниження ставки перестраховання. Дана тенденція підтверджується при аналізі різних ринків, а особливо тих, де ставки цесії високі.

Дане явище підлягає поясненню на підставі ряду причин:

- ✦ еволюція перестраховання під впливом змін типу ризиків у бік непропорційного, де страхові внески менш централізовані, ніж у пропорційному;
- ✦ вплив структурної перебудови, що зачіпає ринки прямого страхування, особливо Європи, що спричинило появу великих груп, менш схильних до перестраховання [1].

Це наштовхує на питання: це є кон'юнктурною тенденцією, що вписується у рамки довгострокових коливань, чи викликано невідворотними структурними змінами [9]?

Формування попиту обумовлюється основними тенденціями пропозиції на перестраховому ринку. Попит, як правило, формують компанії прямого страхування, але іноді й від самих перестраховиків. Джерелом пропозиції у загальному випадку є перестрахові компанії. Сукупність попиту і пропозиції створюють ринок. Укладені в кожному конкретному випадку договори представляють собою практичне втілення їх перетину [11, 13].

Залежно від конкурентної ситуації, а також існуючих у розпорядженні ресурсів можна говорити про ринок продавця і ринок покупця. До недавнього часу надлишковість пропозиції призводила до домінування попиту. Дані про співвідношення між ними продовжують змінюватися [2].

Існують різні типи організацій, що займаються перестрахованням, серед яких виділяють професійних перестраховиків, а також компанії прямого страхування, що

також займаються перестрахованням. Існують, однак, винятки, що необхідно відмітити:

- ✦ лондонський Ллойд, що складається з фізичних осіб, але займається страхуванням і перестрахованням;
- ✦ організації перестраховання, що зазвичай мають назву перестрахових кас, що повністю або частково належать державі. Вони можуть мати статус, що наближує їх до традиційних компаній. Вони не є якоюсь особливою формою, що мають специфічні цілі [3].

Прикметник «професійні» не має додаткового позитивного значення для того, щоб відокремити групу перестраховиків від інших. Він лише відображає їх спеціалізований характер. Термін «професійний» означає, що продавець виходить на ринок виключно з пропозицією перестраховання. Якщо ж вони мають намір зайнятися страхуванням, то не мають права зробити це іншим чином, ніж через юридично незалежні філіали [3].

За різними оцінками, на ринку діє майже 3 тис. перестраховиків, з яких приблизно 250 вважаються професійними учасниками ринку перестраховання. У загальному випадку – це акціонерні товариства, але існують також компанії взаємного страхування, проте їх доля на ринку незначна [2, 14].

Для класифікації перестраховиків можна використовувати декілька критеріїв: бруто- та нетто-обороті, розмір власного капіталу, навіть (але це не знаходить однозначної оцінки) численність персоналу. Як правило, використовують показник бруто-обороті як найбільш простий і доступний. Виходячи з цього, спираючись лише на показник нетто-обороту в доларах США, можна привести список найбільших перестраховиків світу (табл. 1) [5].

Таблиця 1

Топ-10 перестраховиків світу на 2011 р. [5]

Компанія	Країна	Брутто-премії, млн дол., 2011 р.
Munich Reinsurance Company	Німеччина	33 719,00
Swiss Reinsurance Company Limited	Швейцарія	28 664,00
Hannover Rueckversicherung AG	Німеччина	15 664,00
Berkshire Hathaway Inc.	США	15 000,00
Lloyd's	Великобританія	13 621,00
SCOR S.E.	Франція	9 845,00
Reinsurance Group of America Inc.	США	7 704,00
China Reinsurance (Group) Corporation	Китай	6 179,00
PartnerRe Ltd.	Бермудські острови	4 621,00
Korean Reinsurance Company	Південна Корея	4 551,00

Цей перелік не представляє з себе класифікацію, оскільки тут не зазначені такі товариства, як Gerling і Francona. Дана таблиця виступає наочним представленням ін-

формації в розрізі бруто-оборотів перестраховиків у розподілі за країнами. Також необхідно підкреслити, що у цих компаній є філії за кордоном, особливо у Великобританії, що робить її, з урахуванням Ллойда, основним центром зосередження міжнародної пропозиції.

Кожний перестраховик намагається надавати перевагу національним цедентам. Така направленість дає певну стабільність. У цього явища є дві причини: воно є наслідком певного націоналізму або носить обов'язковий характер. В обох випадках виявляється, що деякі країни встановлюють монополію на національних, можна навіть сказати, державних перестраховиків [4].

Інші країни, навпаки, дуже відкриті для співробітництва з іноземцями. Прикладом може служити Іспанія, де іноземним перестраховикам належить більша частина національних цесій [2].

Компанії прямого страхування можуть брати участь у перестрахованні двома способами:

- ✦ використовуючи свої перестрахові філії, для яких вони резервують всі або частину своїх цесій;
- ✦ через відділ перестраховання [11, 13].

В обох випадках вони діють як і професійні перестраховики.

Оскільки європейський перестраховий ринок є найстарішим у світі, аналіз його діяльності певним чином відбиває світові перестрахові тенденції. В умовах глобального характеру найбільший ступінь якості страхування та перестраховання на Лондонському ринку дозволить йому залишатись головним центром глобального ринку перестраховання, незважаючи на деякі незначні зміни у його структурі. Характерною рисою європейського перестрахового ринку є високий рівень пропорційних перестрахових справ, що підписуються європейськими перестраховиками, особливо у Франції та Німеччині. Незважаючи на певні труднощі в діяльності світових перестраховиків, наявні статистичні дані говорять про те, що позитивна тенденція та прибутковість по справах залишиться досить значною [2, 7].

Світовий перестраховий ринок є одним із сегментів міжнародних економічних відносин. Процеси концентрації, інтеграції та глобалізації, що активно відбуваються у світовій економіці, активно впливають на якісні та кількісні параметри світового перестрахового ринку, змінюючи його регіональну та корпоративну структуру. Аналіз структури світового ринку перестраховання та формування попиту і пропозиції на ньому свідчить про його достатню стабільність на всьому досліджуваному періоді, незважаючи на кризові явища 2008 – 2009 рр. і на появу нових, альтернативних заходів, таких як сек'юритизація ризиків (облігаторне). За результатами дослідження було визначено, що ключовими гравцями на ринку перестраховання залишається Європейський регіон і США, але водночас відзначилась поява нового потужного гравця на ринку перестраховання – Бермудські острови.

Аналіз корпоративної структури світового ринку перестраховання підтвердив, що лідируючі позиції останнім часом займають одні й ті ж самі групи, а саме: Munich Reinsurance Company, Swiss Reinsurance Company Limited, Hannover Rueckversicherung AG, Berkshire Hathaway Inc., Lloyd's. Проведене дослідження пояснює те, що майже 80% сформованої пропозиції на світовому ринку перестраховання контролюється двадцятьма найбільшими перестраховими групами.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна констатувати, що питання аналізу та формування кон'юнктури на ринку перестраховання є досить обширною темою для дослідження та вивчення. Спираючись на отримані дані, можна прогнозувати майбутню поведінку учасників ринку під час виникнення несприятливих подій, а також знаходити найбільш оптимальні шляхи їх вирішення. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Компаніченко О. С.** Перестраховання у системі страхування послуг / О. С. Компаніченко // Фінанси України. – 2003. – № 4.
- 2. Машина Н. І.** Міжнародне страхування : навчальний посібник / Н. І. Машина. – К. : ЦНЛ, 2006. – 348 с.
- 3. Кушнір В. А.** Перестраховання у нерезидентів / В. А. Кушнір // Вісник податкової служби України. – 2004. – № 36.
- 4. Залетов А. Н.** Страхование в Украине / Під ред. Слісаренко О. О. – К. : Міжнародна агенція «BeeZone», 2002. – 452 с.
- 5.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.insurancenetworking.com/news/reinsurers-rank-best-munich-swiss-hannover-30967-1.html?pg=1>
- 6. Базилевич В. Д.** Страхування : підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
- 7. Осадець С. С.** Страхування : підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.
- 8. Турбиной К. Е.** Теория и практика страхования : учеб. пособ. / К. Е. Турбиной. – М. : Анкил, 2003. – 704 с.
- 9. Шахов В. В.** Теория и управление рисками в страховании / В. В. Шахов, В. Г. Медведев, А. С. Миллерман. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 224 с.
- 10.** Закон України «Про страхування»: від 7 березня 1996 р. № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 18.
- 11. Козьменко О. В.** Страховий і перестраховий ринки в епоху глобалізації : монографія / О. В. Козьменко, С. М. Козьменко, Т. А. Васильєва. – Суми, 2011. – 388 с.
- 12. Козьменко С. М.** Формування страхового ринку України в контексті сталого розвитку : науково-дослідна робота за темою «Науково-методичні засади розвитку ринку перестраховання в Україні» / Леонов С. В., Конопліна Ю. С., Пластун В. Л., Журавка О. С., Бойко А. О., Семенов А. Ю., науковий керівник Козьменко С. М. // Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». Державний реєстраційний № 0107U01213. – Суми, 2011. – 183 с.
- 13. Бойко А. О.** Перестраховання як механізм забезпечення фінансової стійкості страхової компанії : дис. ... канд. економ. наук : спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / А. О. Бойко ; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2011. – 278 с.
- 14. Пахненко О. М.** Управління катастрофічними страховими ризиками при формуванні конвергентної моделі фінансового ринку : дис. ... канд. економ. наук : спец. 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит / О. М. Пахненко ; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2012. – 286 с.
- 15. Пфайффер К.** Введение в перестрахование / К. Пфайффер. – М. : Анкил, 2002. – 328 с.

REFERENCES

- Bazylevych, V. D. *Strakhuvannia* [Insurance]. Kyiv: Znannia, 2008.
- Boiko, A. O. "Perestrakhuvannia iak mekhanizm zabezpechennia finansovoi stiiikosti strakhovoi kompanii" [Reinsurance is a mechanism to ensure the financial stability of the insurance company]. *Dys. ... kand. ekon. nauk: spets. 08.00.08*, 2011.

Kushnir, V. A. "Perestrakhuvannia u nerezydentiv" [Reinsurance with non-residents]. *Visnyk podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 36 (2004).

Kompanichenko, O. S. "Perestrakhuvannia u systemi strakhovykh posluh" [Reinsurance is insurance system]. *Finansy Ukrainy*, no. 4 (2003).

Kozmenko, O. V., Kozmenko, S. M., and Vasylieva, T. A. *Strakhovyi i perestrakhovyi rynky v epokhu hlobalizatsii* [Insurance and reinsurance markets in the era of globalization]. Sumy, 2011.

Kozmenko, S. M. "Formuvannia strakhovoho rynku Ukrainy v konteksti staloho rozvytku" [Of the insurance market of Ukraine in the context of sustainable development]. In *Naukovo-metodychni zasady rozvytku rynku perestrakhuvannia v Ukraini*. Sumy: UBS NBU, 2011.

[Legal Act of Ukraine] (1996).

Mashyna, N. I. *Mizhnarodne strakhuvannia* [International insurance]. Kyiv: TsNL, 2006.

Osadets, S. S. *Strakhuvannia* [Insurance]. Kyiv: KNEU, 2002.

Pakhnenko, O. M. "Upravlinnia katastrofichnymi strakhovymy ryzykamy pry formuvanni konverhentnoi modeli finansovoho rynku" [Managing catastrophic risk insurance in the formation of convergent model of financial markets]. *Dys. ... kand. ekon. nauk: spets. 08. 00. 08*, 2012.

Pfayffer, K. *Vvedenie v perestrakhovanie* [Introduction to reinsurance]. Moscow: Ankil, 2002.

Shakhov, V. V., Medvedev, V. G., and Millerman, A. C. *Teoriia i upravlenie riskami v strakhovanii* [Theory and risk management in insurance]. Moscow: Finansy i statistika, 2003.

Turbinoy, K. E. *Teoriia i praktika strakhovaniia* [Theory and practice of insurance]. Moscow: Ankil, 2003.

Zaletov, A. N. *Strakhovanye v Ukrainy* [Insurance in Ukraine]. Kyiv: BeeZone, 2002.

<http://www.insurancenetworking.com/news/reinsurers-rank-best-munich-swiss-hannover-30967-1.html?pg=1>

УДК 005.52:330.322:502.131.1

АНАЛІЗ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПОРТФЕЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

ЛЕУС Д. В.

УДК 005.52:330.322:502.131.1

Леус Д. В. Аналіз науково-методичних підходів до портфельного інвестування як інструменту фінансового забезпечення сталого розвитку економіки

У статті проаналізовано науково-методичні підходи до портфельного інвестування. Розроблено рекомендації щодо уточнення категоріального апарату портфельного інвестування в контексті розмежування стратегічних (прямих) і портфельних інвестицій як альтернативних підходів до здійснення інвестиційної діяльності. Визначено склад і функції об'єктів і суб'єктів портфельного інвестування в умовах глобалізації світових фінансових ринків. Досліджено основні постулати портфельної теорії та обґрунтовано необхідність висвітлення в них питань визначення місця, ролі та функцій суб'єктів портфельного інвестування у забезпеченні сталого розвитку економіки. Запропоновано виділити, як один із шляхів подальшого розвитку портфельних теорій, окремий напрям у фінансовому забезпеченні економіки з урахуванням екологічної та соціальної складової – соціально відповідальне інвестування.

Ключові слова: портфельні інвестиції, сталий розвиток, стратегічні інвестиції, портфельна теорія

Табл.: 2. **Бібл.:** 8.

Леус Дарина Володимирівна – аспірант, кафедра економіки та бізнес-адміністрування, Сумський державний університет (вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна)

E-mail: daryna.leus@gmail.com

УДК 005.52:330.322:502.131.1

Леус Д. В. Анализ научно-методических подходов к портфельному инвестированию как инструменту финансового обеспечения устойчивого развития экономики

В статье проанализированы научно-методические подходы к портфельному инвестированию. Разработаны рекомендации по уточнению категориального аппарата портфельного инвестирования в контексте разграничения стратегических (прямых) и портфельных инвестиций как альтернативных подходов к осуществлению инвестиционной деятельности. Определен состав и функции объектов и субъектов портфельного инвестирования в условиях глобализации мировых финансовых рынков. Проведено исследование основных постулатов портфельной теории и обоснована необходимость определения в них места, роли и функций субъектов портфельного инвестирования в обеспечении устойчивого развития экономики. Предложено выделить, как один из путей дальнейшего развития портфельных теорий, отдельное направление в финансовом обеспечении экономики с учетом экологической и социальной составляющей – социально ответственное инвестирование.

Ключевые слова: портфельные инвестиции, устойчивое развитие, стратегические инвестиции, портфельная теория.

Табл.: 2. **Библ.:** 8.

Леус Дарья Владимировна – аспірант, кафедра економіки та бізнес-адміністрування, Сумської державний університет (вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна)

E-mail: daryna.leus@gmail.com

UDC 005.52:330.322:502.131.1

Leus D. V. Analysis of Scientific and Methodical Approaches to Portfolio Investment as a Tool of Financial Provision of Sustainable Economic Development

The article analyses scientific and methodical approaches to portfolio investment. It develops recommendations on specification of the categorical apparatus of portfolio investment in the context of differentiation of strategic (direct) and portfolio investments as alternative approaches to the conduct of investment activity. It identifies the composition and functions of objects and subjects of portfolio investment under conditions of globalisation of the world financial markets. It studies main postulates of the portfolio theory and justifies a necessity of identification of the place, role and functions of subjects of portfolio investment in them for ensuring sustainable development of the economy. It offers to specify, as one of the ways of further development of portfolio theories, a separate direction in the financial provision of economy with consideration of ecologic and social components – socio responsible investment.

Key words: portfolio investment, sustainable development, strategic investments, portfolio theory.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 8.

Leus Daryna V. – Postgraduate Student, Department of Economics and Business Administration, Sumy State University (vul. Rymyskogo-Korsakova, 2, Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: daryna.leus@gmail.com